

## Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

15 DÉCEMBRE 1965

### PROPOSITION DE LOI

relative aux pensionnés sollicitant la pension  
après l'âge de la retraite.

### DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La législation actuelle place les travailleurs arrivés à l'âge de la pension devant l'obligation d'y renoncer s'ils désirent poursuivre une activité professionnelle complète.

Les progrès de la médecine et de l'hygiène ont non seulement augmenté la longévité, mais amélioré la condition physique des personnes âgées.

Un grand nombre de pensionnés sont capables et désireux d'exercer une certaine activité professionnelle soit à mi-temps, soit à temps réduit ou de façon intermittente. Conformément à la loi du 3 avril 1962 relative à la pension de retraite et de survie des ouvriers et des employés, le Roi détermine les limites et conditions d'exercice de l'activité professionnelle autorisée, sans pouvoir la limiter quant à sa durée, à moins de 50 heures de prestations par mois, s'il s'agit d'une activité rémunérée au temps. La faculté pour le bénéficiaire d'une pension de retraite ou de survie d'exercer un activité professionnelle est subordonnée à une déclaration préalable dont la teneur et les modalités seront déterminées par le Roi.

Mais tous les travailleurs qui désirent continuer à exercer leur profession, parce que leur santé le permet ou pour des motifs familiaux ou techniques, sont obligés de renoncer à la pension et sont de la sorte pénalisés.

Diverses propositions de loi ont été déposées ces dernières années en vue de favoriser purement et simplement le cumul d'une pension de retraite ou de survie et d'une activité professionnelle. Nous pensons que ces propositions ne pouvaient être retenues dans le climat actuel en évolution mais insuffisamment préparé.

Le rapport dit « Sauvy » aurait, quelque peu, influencé l'opinion publique.

Ne signale-t-il pas qu'un moyen d'accroître la population active et, en même temps de réduire ses charges, consiste à prolonger la vie active, autrement dit à reculer l'âge de la

## Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

15 DECEMBER 1965

### WETSVOORSTEL

betreffende de gepensioneerden die na de pensioengerechtigde leeftijd een pensioen aanvragen.

### TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Volgens de huidige wetgeving moeten de werknemers die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben van het pensioen afzien, indien zij volledige beroepsarbeid wensen te blijven verrichten.

De vorderingen op het stuk van de geneeskunde en de hygiëne hebben niet alleen de levensduur verhoogd, doch ook de lichaamsgesteldheid van de bejaarde personen verbeterd.

Een groot aantal gepensioneerden kunnen en wensen enige beroepsarbeid te verrichten, hetzij half-time, hetzij in beperkte mate of nog bij tussenpozen. Luidens de wet van 3 april 1962 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en bedienden bepaalt de Koning de perken en de uitoefeningsvoorwaarden van de toegestane beroepsbezigheid, zonder deze naar de duur te mogen beperken tot minder dan 50 uur maandelijkse dienstverstrekkings, indien het om tijdloon gaat. De mogelijkheid die een gerechtigde op een rust- of overlevingspensioen heeft om beroepsarbeid te verrichten, is afhankelijk gesteld van een voorafgaande verklaring, waarvan de inhoud en de wijze van indiening door de Koning worden bepaald.

Alle werknemers echter die hun beroep wensen aan te houden, hetzij omdat hun gezondheid het hun mogelijk maakt, hetzij om gezinsomstandigheden of om technische redenen, moeten afzien van een pensioen; er wordt hun aldus een straf opgelegd.

Gedurende de jongste jaren zijn verscheidene wetsvoorstellen ingediend, die alleen ten doel hadden de cumulatie van rust- of overlevingspensioen én beroepsarbeid te vergemakkelijken. Onzes inziens kunnen deze voorstellen niet worden gehandhaafd in de huidige atmosfeer, die slecht voorbereid werd, doch niettemin aan het veranderen is.

Naar het schijnt heeft het verslag-Sauvy enige indruk op de publieke opinie gemaakt.

Volgens dit verslag bestaat een van de middelen om de beroepsbevolking te doen aangroeien en tevens de lasten ervan te verminderen erin, de duur van de arbeids-

retraite ? Cette mesure peut paraître rétrograde, mais comme l'effort musculaire demandé au travailleur est de moins en moins important, les personnes âgées sont beaucoup plus aptes au travail qu'auparavant.

Les ressources d'un pays dont la population active est trop lourdement chargée pourraient ne plus être suffisantes à assurer la relève, représentée par les jeunes. Non seulement les prestations familiales, mais l'enseignement en souffriraient.

Cette question est une des moins bien comprises et des moins connues dans ses données économiques et biologiques. Il faut donc autoriser à prolonger l'activité des travailleurs chaque fois que leur aptitude au travail est suffisante. En outre, il faut autoriser beaucoup plus largement le travail des retraités. Ceux-ci peuvent rendre de nombreux services et cette idée a été comprise par le législateur.

On ne voit aucune raison valable d'interdire de travailler à quiconque le désire et possède l'aptitude nécessaire.

La politique à adopter en faveur de la vieillesse doit tendre à aider les retraités et non à les exclure de la société.

Le Conseil national du travail a été consulté à ce sujet. Il a estimé que les travailleurs ayant poursuivi une activité professionnelle après l'âge légal de la retraite doivent bénéficier, en matière de pension, de certains avantages complémentaires, en fonction du nombre d'années supplémentaires prestées.

Le Conseil suggère que la pension de retraite soit majorée d'un certain pourcentage en fonction des prestations qui auront été effectuées après l'âge normal de la retraite, le calcul des droits relatifs à la carrière étant arrêté à partir de cet âge. Il estime que les retenues et versements pour les différents secteurs de la sécurité sociale (part patronale et part du travailleur) doivent être effectués comme auparavant.

En conclusion, le travailleur poursuivant un travail professionnel après l'âge normal de la retraite renonce momentanément à sa pension et cotise à la sécurité sociale. La Caisse des pensions en tire donc un double avantage.

Tenant compte de tous les éléments sur lesquels un accord unanime s'est fait dans les milieux avertis des problèmes auxquels elle apporte une solution réaliste, notre proposition encouragera les travailleurs restés au travail et leur accordera une compensation partielle pour avoir renoncé momentanément au droit à la pension.

geschiktheid, m.a.w. het verschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd, te verlengen. Deze maatregel kan verouderd schijnen, doch daar de van de werknemers gevraagde krachtsinspanning steeds minder groot wordt, zijn de bejaarden veel meer dan vroeger arbeidsgeschikt.

Indien de beroepsbevolking te zwaar belast werd, zouden de Rijksmiddelen wel eens niet meer toereikend kunnen zijn voor het opkomende geslacht. Niet alleen het gezinsleven zou daaronder lijden, maar ook het onderwijs.

Deze kwestie is een van de minst goed begrepen en minst bekende, althans uit een economisch en biologisch oogpunt. De duur van de arbeidsgeschiktheid der werknemers moet dus worden verlengd, telkens als deze geschiktheid toereikend blijkt te zijn. Bovendien moeten wij het verrichten van arbeid door gepensioneerden op een veel ruimere schaal toestaan. Dezen kunnen tal van diensten bewijzen, en de wetgever heeft zulks begrepen.

Er is geen enkele geldige reden om iemand te verbieden arbeid te verrichten wanneer hij zulks wenst te doen en daartoe de nodige geschiktheid bezit.

Het te voeren ouderdomsbeleid moet bedoeld zijn als een steun, en niet als een uitsluiting uit het maatschappelijke leven.

Dienaangaande is het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen. Deze was van oordeel dat de werknemers die na de pensioengerechtigde leeftijd nog normale beroepsarbeid verricht hebben, inzake pensioenen bepaalde aanvullende voordelen moeten kunnen genieten, in verhouding tot het aantal jaren gedurende welke zij nog werkzaam zijn geweest.

De Raad stelt voor het overlevingspensioen te verhogen met een zekere procentuele bijslag in overeenstemming met de arbeid die na de normale pensioengerechtigde leeftijd is verricht, daar de jaren boven deze leeftijd niet meer in aanmerking komen voor de berekening van de rechten op de beroepsloopbaan. De Raad oordeelt dat de afhoudingen en stortingen voor de onderscheidene sectoren van de sociale zekerheid (werkgevers- en werknemersbijdragen) ongewijzigd moeten blijven.

Tot besluit zij dus gezegd dat de werknemer die beroepsarbeid verricht na de normale pensioengerechtigde leeftijd, tijdelijk afziet van zijn pensioen en een bijdrage aan de maatschappelijke zekerheid afdraagt. Voor het Pensioenfonds betekent dit een dubbel voordeel.

Rekening houdend met al deze gegevens, waarover een akkoord is bereikt in de kringen die vertrouwd zijn met de problemen waarvoor het onderhavige voorstel een eenvoudige en gematigde oplossing biedt, zal ons wetsvoorstel de aan de arbeid gebleven werknemers aanmoedigen en hun een gedeeltelijke compensatie geven voor de tijdelijke afstand van hun recht op pensioen.

L. DELHACHE,

## PROPOSITION DE LOI

### Article unique.

La pension de retraite peut également prendre cours dans la période de 5 années qui suit l'âge normal de la pension : 60 ans pour les femmes, 65 ans pour les hommes.

## WETSVOORSTEL

### Enig artikel.

Het rustpensioen kan eveneens ingaan gedurende het tijdvak van 5 jaar dat volgt op de normale pensioengerechtigde leeftijd : 60 jaar voor de vrouwen, 65 jaar voor de mannen.

Les bénéficiaires d'une pension de survie peuvent aussi prétendre aux mêmes avantages.

Dans ces cas, les pensions sont augmentées de 5 % par année d'âge au delà de l'âge normal de la pension.

18 novembre 1965.

De gerechtigden op een overlevingspensioen kunnen eveneens aanspraak maken op die voordelen.

In dergelijke gevallen wordt het pensioen verhoogd met 5 % per levensjaar boven de normale pensioengerechtigde leeftijd.

18 november 1965.

L. DELHACHE,  
J. POSSON,  
O. DE MEY,  
E. CHARPENTIER,  
A. SAINTRAINT,  
J. MICHEL.

---